

Спецификација предмета за књигу предмета			
Студијски програм		Специјалистичке струковне студије права	
Изборно подручје (модул)			
Врста и ниво студија		Специјалистичке струковне студије	
Назив предмета		Грађанскоправна заштита права личности	
Број ЕСПБ	10	Статус предмета (обавезни/изборни)	Изборни
Услов			
Циљ предмета	<p>Стицање знања о основним појмовима и категоријама права о личним правима; усвајање и развијање научних сазнања, академских вештина и практичних способности у тумачењу и примени правних правила којима су лична права уређена; разумевање смисла, циља и значаја грађанскоправне заштите личних права; разумевање разлога и значаја нарочитих законских гаранција поштовања личности и личних права; упознавање са методима грађанскоправне заштите личних права и правилима о одговорности за штету причињену прикрађивањем личних права; стицање знања о европским стандардима заштите личних права; оспособљавање за праћење законодавних измена у пољу гаранција и заштите личних права (на националном и интернационалном нивоу).</p>		
Исход предмета	<p>Савладавањем програма, очекује се да студент/студенткиња:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) стекне знања о појму, карактеристикама и врстама личних права; 2) схвати правну природу личних права и личноправног односа; 3) овлада појмовима и категоријама права о личним правима, усвоји стручну терминологију и адекватно је користи; 4) критички се односи према обавезама и овлашћењима субјеката личноправног односа; 5) разуме разлоге, циљ и значај нарочите правне заштите личних права; 6) продуби знање о основним појмовима одштетног права и претпоставкама одговорности за штету; 7) уме да примени законска правила којима су уређена лична права и њихова заштита; 8) разуме, прати и примењује релевантну литературу и нормативну грађу о личним правима; 9) поштује и примењује европске стандарде у заштити личних права; 10) буде мотивисан да стално учи и професионално се усавршава. 		
Садржај предмета			
Теоријска настава	<p>Појам и карактеристике личних права. Лична права у упоредном праву. Извори права о личним правима (национални и међународни). Врсте личних права. Субјекти и објекти личних права. Садржина личних права. Структура личноправног односа. Стицање, трајање и престанак личних права. Вршење личних права. Ограничења личних права. Поједина лична права. Право на телесни интегритет.</p>		

	<p>Право на живот. Право на слободу кретања. Право на част и углед. Право на приватност. Грађанскоправна заштита личних права. Судска заштита – превентивна и реактивна (поствентивна). Право на надокнаду штете. Поступак судске заштите. Европски стандарди заштите личних права. Самопомоћ</p>			
<p>Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)</p>	<p>Грађанскоправна заштита појединих личних права - субјекти, објекти поступак правне заштите – практично се вежбају анализом судских одлука домаћих судова и Европског суда за заштиту људских права. Поређењем домаће судске праксе са праксом Европског суда за заштиту људских права утврђују се достигнути стандарди у заштити личних права, предности и недостаци домаћег законодавства о гаранцијама и заштити личних права.</p>			
<p>Литература</p>				
	<p>1 Р. Ковачевић Куштримовић, М. Лазић, Грађанско право, Општи део, Пунта, Ниш, 2008. 2 Ј. Радишић, Облигационо право, Општи део, Номос, Београд, 2008. 3 N. Gavella i dr., Osobna prava, I dio, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2000. 4 О. Станковић, Новчана накнада неимовинске штете. 5 Закон о облигационим односима, “Сл. лист СФРЈ”, бр. 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89, “Сл. лист СРЈ”, бр. 31/93. Закон о заштити података о личности, “Сл. гласник РС”, бр. 97/2008, 104/2009, 68/2012 – одлука Уставног суда, 107/2012. Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода. Одабране пресуде Европског суда за заштиту људских права.</p>			
<p>Број часова активне наставе недељно током семестра/триместра/године</p>				
Предавања	Вежбе	ДОН	Студијски истраживачки рад	Остали часови
4	2			
Методе извођења наставе	<p>Предавања. Вежбе. Семинари (презентација и дискусија задатих тема, теоријско-практичних проблема, семинарских радова, демонстрација наставе). Анализа судских одлука. Студије случаја. Индивидуалне консултације. Истраживачки пројекат (рад студената у истраживачким групама). Активан и интерактиван метод рада са студентима.</p>			
<p>Оцена знања (максимални број поена 100)</p>				
Предиспитне обавезе		поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		15	писмени испит	
практична настава		15	усмени испит	50
Колоквијуми		10		
Семинари		10		

Списак тема по недељама	
1	<p>Појам, назив и правна природа личних права. Место личних права у систему грађанских субјективних права.</p> <p>Развој личних права. Лична права у упоредном праву (место, карактеристике, значај и заштита).</p> <p>Карактеристике личних права.</p>
2	<p>Извори права о личним правима. Општи и посебни извори права; међународни и национални извори права (Устав РС, међународне конвенције).</p> <p>Европски правни инструменти заштите људских (личних) права. Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода. Национално законодавство о личним правима и њиховој заштити – Закон о облигационим односима, Кривични законик, Законик о кривичном поступку, Закон о заштити података о личности, Закон о јавном информисању, Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја, Закон о полицији.</p>
3	<p>Врсте личних права (опште лично право или посебна лична права). Субјекти личних права (физичка лица, људски зачетак, умрла особа; правна лица). Посебно о правном положају пацијената, испитаника у медицинским и научним огледима и особа са физичким или менталним хендикепом (рањивих особа).</p> <p>Лична добра (појам, врсте и карактеристике).</p>
4	<p>Стицање, трајање и престанак личних права.</p> <p>Вршење личних права.</p> <p>Ограничења у вршењу личних права.</p>
5	<p>Грађанскоправна заштита личних права. Право на правну заштиту и личноправни захтеви (квазинегаторни захтев; захтев за утврђење; захтев за надокнаду штете; захтев из стицања без основа. Судска заштита личних права.</p> <p>Заштита по Закону о облигационим односима. Превентивна заштита (захтев да се уклони опасност од штете; захтев да се престане са повредом права личности).</p>
6	<p>Грађанскоправна заштита личних права.</p> <p>Реактивна - поствентивна заштита (захтев за надокнаду штете –основи и услови одговорности).</p>
7	<p>Грађанскоправна заштита личних права.</p> <p>Судска заштита Заштита личних права признавањем права на надокнаду штете.</p> <p>Појам и врсте штете. Надокнада штете (материјалне и нематеријалне). Облици и сврха надокнаде. Натурална и новчана надокнада штете. Надокнада материјалне и нематеријалне штете у случају смрти, телесне повреде, оштећења здравља. Надокнада материјалне и нематеријалне штете у случају повреде части и ширења неистинитих навода.</p>
8	<p>Грађанскоправна заштита личних права – поступак судске заштите. Поступак заштите пред домаћим судовима. Оштећени и одговорно лице. Садржина</p>

	<p>тужбеног захтева. Услови (претпоставке одговорности). Околности које искључују одговорност за проузроковану штету. Посебно о противправности и њеном искључењу ако је штета проузрокована у вршењу службене дужности. Поступак пред Уставним судом (уставна жалба).</p>
9	<p>Заштита личних права гарантованих Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода. Услови правне заштите. Садржина захтева подносиоца представке. Поступак пред Европским судом за заштиту људских права. Европски стандарди у заштити личних права.</p>
10	<p>Поједина лична Право на живот Садржина права на живот. Правни статус прекобројних ембриона. Правно-етички аспекти тужби због нежељеног рођења (wrongful birth) и несрећног живота (wrongful life).</p>
11	<p>Поједина лична права. Право на телесни интегритет (појам, субјекти и објекат права). Садржина права на телесни интегритет. Правна заштита права на телесни интегритет.</p>
12	<p>Поједина лична права. Захвати у телесни интегритет обављањем медицинске делатности. Захвати у телесни интегритет ради правосудних потреба. Захвати у телесни интегритет учешћем у спортским активностима. Вршење родитељске дужности васпитања и неповредивост телесног интегритета деце.</p>
13	<p>Поједина лична права. Право на слободу кретања (појам, субјекти и објекат права). Садржина права. Захват у слободу кретања. Посебно о захвату у слободу кретања ради заштите особа са менталним хендикепом. Захват у слободу кретања ради заштите од заразних болести. Заштита слободе кретања. Посебно о заштити у случају незаконитог задржавања, притварања и неоснованог лишења слободе.</p>
14	<p>Поједина лична права. Право на част и углед (појам, субјекти и објекат права). Садржина права на част и углед. Заштита права на част и углед. Право на част и углед и делатност јавног информисања. Захвати у част и углед објављивањем неистинитих или увредљивих информација.</p>
15	<p>Поједина лична права. Право на приватност (појам, субјекти и објекат права). Садржина права. Посебно о праву на генетску приватност и приватност осталих медицинских података. Заштита права на Право на властити лик. Право на властити глас. Право на личне записе и писма. Заштита права.</p>

